

Mirosława Gajewska, Jerzy Kruppé

Frombork, woj. elbląskie. Stanowisko
4. Kaplica św. Anny i szpital św.
Ducha

Informator Archeologiczny : badania 16, 251-252

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rozrzucone w mierzwie różnorodne elementy drewniane, w większości nie obrabione. Brak było przy tym wszelkich pozostałości cegły lub zaprawy. Warstwa ta kończyła się u góry pasmem spalenizny. W następnym okresie w XIV wieku na warstwie tej posadowione zostały dwa mury ceglane o szerokości 0,48 m biegnące równoległe względem siebie, w odległości 2,30 m ze wschodu na zachód. Z jednym z nich związany był jakby komin, rozebrany niemal do samego spodu. Pożar, który w XV wieku zniszczył budowlę, do której należały oba mury, pozostawił 20 cm grubą warstwę, zawierającą m.in. profilowane cegły. Wyżej, na wysokości 1,86 m, odsłonięto kamienny bruk i resztki opartego na nim kolebkowego sklepienia - pozostałość dużego, niskiego pieca ??, zbudowanego między tymi murami w okresie nowożytnym.

Ostatni wykop VIII-h usytuowano na podwórzu kamieniczki Zamkowa 7, jako kontynuację badań z 1979 r. Odsłonięto w nim zachodni koniec znanego już wcześniej średniowiecznego muru, który biegł ze wschodu na zachód środkiem tej działki. Także w tym wykopie stwierdzono występowanie leżącej na calcu, XIII-wiecznej warstwy osadniczej, zawierającej elementy drewniane przy równoczesnym braku cegły i zaprawy. Spośród znalezionych zabytków zwracają uwagę kościane relikty z warsztatu rogowiarackiego. Strop tej warstwy został przypuszczalnie zniszczony i obecnie sięga on do wysokości 1 m.

Przewiduje się kontynuację badań.

FROMBORK
woj.elbląskie
Stanowisko 4
Kaplica św.Anny i szpital św.Ducha

Wojewódzki Konserwator
Zabytków w Elblągu

Badania prowadzili: mgr Mirosława
Gajewska i doc.dr Jerzy Kruppe
/autorzy sprawozdania/. Finansował
WKZ w Elblągu. Ósmy sezon badań.
Kaplica i szpital z XV-XX w.

Systematyczne prace wykopaliskowe zakończone zostały w ubiegłym sezonie. Przedstawiane stanowią zatem badania uzupełniające. Wykonanie ich umożliwił postęp budowlanych robót konserwatorskich, gdyż udostępnione zostały do poszukiwań niektóre części obiektu. Dzięki temu założyć można było wykop, który miał na celu ostateczne rozpoznanie rejonu połączenia nawy korpusu szpitala ze zlokalizowaną od wschodu kaplicą. Stwierdzono w nim, iż ceglana posadzka we wschodniej części nawy z początku XVI wieku ułożona była tylko do linii zuku tęczowego kaplicy i zakończona w tym miejscu rolką z cegieł. Na resztki ceglanych posadzek pochodzących z pierwszego założenia szpitala natrafiono też, w dotychczas niedostępnych badaniach, dwóch środkowych pomieszczeniach północnego ciągu cel. Zróżnicowanie sposobu układu cegieł w tych posadzkach potwierdziło wcześniejsze obserwacje o prawdopodobnie większej

szerokości pierwotnej nawy szpitalnej niż utrwaloną do dnia w przebudowie z końca XVII w. Nawę wówczas zawężono łącznie o około 2 m, uzyskując tym samym poszerzenie równoległych do niej cel południowych i północnych po około 1 m. We wspomnianych pomieszczeniach odsłonięto również fundament pieca ogrzewającego jednocześnie obie cele. Ten system ogrzewania pomieszczeń szpitalnych został już wcześniej rozpoznany i wiąże się z przebudową obiektu z końca XVII w.

W pracach omawianego sezonu dużo miejsca poświęcono nadal badaniom architektonicznym i inwentaryzacji ich wyników. Definitywnie określono na ich podstawie zasięg wcześniejszego budynku gotyckiego wkomponowanego następnie w początku XVI w. w zachodnią część korpusu szpitala. Odnaleziono również dalsze otwory okienne i drzwiowe w gotyckiej elewacji cel północnych i południowych.

Do programu poszukiwań architektonicznych należało również rozpoznanie obu wspomnianych ciągów cel szpitalnych z punktu widzenia zmian, jakie powstały w trakcie przebudowy obiektu u schyłku XVII w. Odnaleziono ślady po ścianach działowych, fundamenty pieców grzewczych, kanały kominowe, otwory drzwiowe i okienne, nisze ścienne oraz otwory po belkach stropowych, dają zadowalające wyobrażenie o zakresie przeprowadzonych wówczas prac budowlanych. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do podjęcia próby rekonstrukcji podziału wewnętrznego na cele oraz do określenia ich rozmiarów i wyglądu tych pomieszczeń w końcu XVII i w XVIII w.

GNIEW
woj. gdańskie
Stanowisko 1a
Zamek

Politechnika Gdańska
Wydział Architektury
Zakład Historii Architektury

Badania prowadzili dr Zofia Hołowińska i doc. dr Ryszard Massalski. Finansował WKZ w Gdańsku. Drugi sezon badań. Główny budynek krzyżackiego zamku z XIII-IV w.

Kontynuowano badania na dziedzińcu zamkowym /wykopy III/82, V-VII, X/ oraz przystąpiono do rozpoznawania stratygrafii gruntu w piwnicach /wykopy VIII, IX, XI/.

W dwóch dalszych wykopach natrafiono na rozpoznaną już wcześniej kilkunastocentymetrową, osadniczą warstwę czarnego humusu, spoczywającą na calcu i poprzedzającą budowę obecnego murowanego zamku. Pozwoliło to na stwierdzenie, że występowała ona na obszarze całego dziedzińca, a jej górna powierzchnia obniżała się lekko ku wschodowi /od 37,05 do 36,65 m n.p.m./%. Ceramika naczyniowa znajdująca w tej warstwie na terenie Gniewu datowana jest na osiemnastą, lata XIII wieku. Odpowiada ona ceramice z najstarszych warstw miejskich. Charakteryzują ją późno średniowieczna forma przy materiałach i technice wczesnośredniowiecznej.